

PROGRAM: PROGRAM NOVEMBER

RUNDREISE MADAGASKAR

🍴 12 frokoster, 12 lunsjer og 12 middager inkludert

Dag 1

Avreise Norge

Vi møtes forventningsfulle på Gardermoen for å starte vår reise mot nye eventyr. Avreise er sen ettermiddag med mellomlanding og vi ankommer Madagaskar og Antananarivo (Tana) neste dag,

Dag 2

Ankomst Madagaskar

🍴 Middag

Ankomst flyplassen og hovedstaden med det eksotiske navnet **Antananarivo**. Etter å ha gått gjennom immigrasjon og hentet bagasjen, busser vi inn til hotellet i hovedstaden der vi skal være en natt før vi skal videre. Godt at man ofte kaller byen for **Tana**, det er jo mye enklere... Byen har kallenavnet "De tusendes by" - på grunn av de tusen krigerne som beskyttet byen mot den franske invasjonen. Hovedstaden er bygget på syv åser. På sletten rundt byen kan man se mange tradisjonelle steinhus i kolonistil.

Vi sjekker inn på hotellet og møtes til felles velkomstmiddag for å feire at vi er her! Og vi kan bare glede oss til fortsettelsen!

Vi vil spise lunsj mens vi er på tur, dette tar vi et egnet sted. Middagene er stort sett på hotellene der vi overnatter.

Noen av dagene kjører vi lange distanser med buss. Vi oppgir ikke lengde og cirketid i programmet lengre, da det ofte avviker veldig grunnet veistandard, vær og trafikk.

Fakta om Madagaskar

Fakta om Madagaskar:

Madagaskar er verdens fjerde største øy. Med den lange isolasjonen fra kontinentene, har det oppstått et biologisk mangfold i særklasse. I 90 millioner år gjelder det for... Innvandringen til øya har først og fremst kommet fra Indonesia og Afrika, men også arabisk og europeisk innflytelse preger den. Befolkningen deles i stammer eller etniske grupper og det regnes at det finnes 18 ulike. Merina er de største. Omtrent 45% av landet er kristne etter utstrakt misjonsvirksomhet. Tradisjonelle religioner dominerer landsbygda der man tilber sine avdøde forfedre i stor grad. Nesten 80 % av innbyggerne bor på landsbygda. Øya huser også en god blanding av alle slags folk som har kommet fra steder rundt Det indiske hav. Det medfører en skikkelig fargerik miks som ikke ligner noe man finner i Asia eller Afrika.

Offisielle språk er gassisk og fransk. Fra slutten av 1800-tallet til 1960 var Madagaskar fransk koloni. Gassisk er nært beslektet med språk fra deler av Borneo. Engelsk snakkes i turistområder.

Dag 3

Antananarivo - Antsirabe

☞ Frokost, lunsj, middag

Frokost først før vi skal ut på tur med et innholdsrikt program. Vi kjører sørover på øyas Route National 7. Kjøreturen går etter hvert gjennom det vakre høylandet der den vulkanske jorden gir det meste. Men vi må jo bare møte dem med en gang: **lemurene!** Derfor stopper vi ved en privat park 20 kilometer fra byen der vi stifter bekjentskap med hele ni ulike arter. Vi kan som regel komme ganske nært, men det er selvsagt ikke mulig verken med mating eller nærkontakt. Det er et befriende og morsomt syn. De har myke poter, men er ellers ganske høylytte av seg!

Videre på ferden er vi på vei gjennom **Merina og Betsileostammenes hjemtrakter**, gjerne med de tradisjonelle toetasjers leirhusene. De er kjent som dyktige bønder og dyrker jorden til fulle. Risterrassene snor seg lange og krokete gjennom elvedalene. Vi passerer mange små landsbyer og ser nakne granittfjell og et og annet monument av ymse slag. Det kan være alt fra jomfru Maria, figurer laget av palmeblader, musikkinstrumenter, små trebiler - ja det er alltid noe å se på underveis på Madagaskar.

Antsirabe kalles også "City of Water" siden den er velsignet med varme kilder samt to krater-innsjøer: **Andraikiba** (besøkes neste dag) og **Lake Tritriva**. Den er også hovedstaden for rickshawene man trekker med hendene, de såkalte **pousseousse**. Veldig synlig i bybildet. I tillegg var det hit de velstående plantasjeeierne og andre høytstående borgere kom for å slippe unna heten da byen ligger litt høyt og har et kjøligere klima - maks 25 grader er vanlig.

Vi skal bli kjent, blant annet se det historiske postkontoret. **Hotel des Thermes**, bygget i 1887, ser ut som det kunne ligget i Sveits. I to år var hotellet residensen til Marokkos kong Mohammed V. Vi ser togstasjonen og så drar vi ut til sjøen Andraikiba. Vi skal også besøke et verksted der man lager sykler og rickshaws fra resirkulerte materialer. Det er mange som lager ting av det man haver - som håndverk laget av zebu-horn.

Norge har hatt mang en misjonær på Madagaskar, og Antsirabe ble grunnlagt av en av dem på slutten av 1800-tallet. Norge er fortsatt involvert i hjelpearbeid samt driver skoler her. Vi får også med oss et besøk til **Zebu Cattle Bank** på det lille markedet. **Antsirabe** er

et viktig sted for økonomien i landet da jordbruk, frukt, meieriprodukter, tobakk og tekstilindustrien holder alt i gang.

Vi sjekker inn på hotellet og spiser middag.

Fakta om lemurer

Lemurer er er **primater** i gruppen halvaper. De er delt inn i åtte familier og består av femten slekter og 113 eksisterende arter. Samtlige arter lever kun på Madagaskar. Ordet "lemur" kommer av det latinske lemures, som betyr "nattens ånd" eller "gjenferd". Ordet referer sannsynligvis til at mange av lemurene er aktive om natten og har store øyne som reflekterer lys. Noen steder på Madagaskar er det en del overtro forbundet med lemurene, og gammel overtro enkelte steder viser til at lemurer bringer uhell.

Vekt (kg): 0,028 - 9

Lengde (cm): 13 - 100

Visste du at...

...alle de største lemurartene er utryddet? Den aller største lemurarten som har blitt registrert er *Archaeoindris fontoynontii*, som veide mellom 160 og 200 kg. Den ble utryddet når menneskene slo seg ned på Madagaskar for omtrent 2 000 år siden.

Kjennetegn

På grunn av et veldig variert sesongklima på Madagaskar, har lemurene utviklet seg til et stort mangfold av arter, i mye større grad enn andre primater. De inkluderer de minste primatene i verden, og inntil nylig også noen av de største. De skiller seg fra andre halvaper ved sin lange, revelignende snute og store, oppstående ører. Utseendemessig kan de minne om en blanding av katt, ekorn og hund. Øynene er store, og halen er lengre enn kroppen. Pelsen varierer sterkt fra art til art, men kan også variere hos hanner og hunner av samme art.

Som andre primater har lemurer ti fingre og ti tær. På "pekefingeren" har de fleste lemurer en lang klo, kalt toalett-klo, som er kjekke å klø seg med og stelle pelsen med.

Leveområder og utbredelse

Lemurer finnes naturlig kun på Madagaskar.

Kilde: wwf.no

Dag 4

Antsirabe - Ranomafana

☕ Frokost, lunsj, middag

Vi spiser frokost og skal videre på tur. Vi drar innom **Lake Andraikiba** først. Etter et par mil kommer vi til **Ambositra** hvor vi krysser den nye Fatihita Bridge og har utsikt over steinbroen over elven. Denne ble sprengt av tilhengerne til diktatoren Didier Ratsiraka under den politiske uroen i 2002. Målet var å skille hovedstaden fra området rundt. Vi tar et kort stopp i byen der vi passer på å se nærmere på de dyktige **trearbeidene til Zafimaniry-folket**. Her er også mange og lange tradisjoner for mange typer håndverk. Silkeskjerfene fra Soatanana er viden kjent.

I sentrum er det lett å få øye på det ruvende **Benediktinerklosteret** ved siden av katedralen. Vi rusler gjennom byen før vi busser videre. Vel fremme i **Ranomafana**, skal vi ha en liten natt-safari før middag - med lommelykter - for å se noen av natteddyrene her. Kanskje får vi øye på den lille brune mus-lemuren, livlige frosker eller sovende kameleoner av ulike slag? Spennende er det å være på vakt og jakt med øyne og lommelykt!

Dag 5

Ranomafana - Sahambavy

☪️ Frokost, lunsj, middag

Etter frokost blir det igjen dyreliv og natur som er i fokus. **Ranomafana** oversettes med "**Hot Water**" så det er tydelig at det også er varme kilder her. Nasjonalparken vi skal besøke er intet mindre enn utrolig og igjen - unik. Vi skal gå sammen med en lokal naturguide i deler av denne parken som ligger ved **Namorona River**. Flora og fauna av en annen verden opp mot 1400 moh. **Regnskogen** ligger nærmest i fjellet på disse høydene. Og mange typer lemurer - vi bruker de engelske navnene her: Red-bellied lemur, red-fronted lemur og ikke minst golden bamboo lemur, som først ble oppdaget i 1986. Derfor ble denne parken grunnlagt i 1991 for å beskytte dens habitat. Etter nærmere undersøkelser fant man ut at her var det enorme mengder av lemurer og andre arter og nye oppdages fortsatt. 100 fuglearter, der 68 kun finnes på Madagaskar, masse planter og blomster likeså. Sommerfugler, krypdyr, kameleoner og mange arter lemurer. Tallene oppdateres stadig ved nye oppdagelser. Og verdt å merke seg at ingen slanger er giftige på Madagaskar!

Vi skal ut å gå cirka 3-4 timer i ulendt og ulikt terreng og du må være godt skodd og i form til å være med. Poenget er å se og oppleve, så det er ikke tempoet som er viktig her. Tips: gåstaver for deg som foretrekker det.

Det er også et verdenskjent vitenskapssenter og utdanningscenter ved parken. På vei tilbake skal også få med oss et lite besøk ved en av de **varme kildene** og et **svømmebasseng**.

Om ettermiddagen kjører vi videre, målet er **Sahambavy** der det dyrkes te. Stedet er også kjent for den **kunstige innsjøen** som ble anlagt der. Vi skal se og lære mer i morgen.

Dag 6

Sahambavy - Fianarantsola - Ambalavao

☪️ Frokost, lunsj, middag

Etter frokost skal vi besøke en **teplantasje**. Det er den eneste i sitt slag på øya så igjen, dette er spesielt.

Plantasjen ble påbegynt i 1969 etter besøket til French Institute of Coffee and Cocoa. I tiden fremover nå, utvikles det og dyrkes **grønn te** med tanke på helsegevinst og eksport til Vesten. Det er også fokus på å dyrke organisk. En av de ansatte vil vise oss rundt for å forklare prosessen. Vi ser te fra blad til de er klare til å pakkes. Vi vil også få smake noen av de ulike sortene de får frem her. Derfra skal vi også få med oss selve plukkingen **ute på markene** der vi rusler gjennom de vakre plantasjeområdene.

Så reiser vi via **Fianarantsola til Ambalavao**. Dette er en liten by med typiske hus slik Betsileo-stammen bygger. Det er masser av små verksteder og plasser for ulike typer håndverk. Vi gjør et lite stopp her.

Dag 7

Ambalavao - Ranohira

☪️ Frokost, lunsj, middag

Vi begynner dagen, etter frokost, med å besøke et sted der de lager **papir fra barken** av havoha-treet. Mest sannsynlig stammer denne metoden fra araberne. Byen er også kjent for sitt marked med zebu-kyr. Byen ligger ved **foten av Andringitra-massivet der det høyeste fjellet, Pic Boby**, rager litt over vår egen Galdhøpiggen med sine 2 658 moh. Med dette, det nest høyeste på øya.

Vi skal til **reservatet Anja**, grunnlagt i 1999 av mer enn 100 innbyggere og landsbyene rundt. Det ligger ved foten av en **fjellformasjon som kalles "Three Sisters"**. Her holder den herlige **kattalemuren** (ringhalelemuren) til og flere hundre familier av disse bor i sitt naturlige habitat. Bli man lei av å se lemurer - neppe! Og akkurat disse kjenner du kanskje fra tegnefilmen om "Madagaskar" da kong Julien er en slik lemur.

Veien fortsetter via **Ihoso** der Bara-stammen holder til. De har sin buskap og deres levesett og religion er sentrert rundt zebu-oksene. **Horombe-plataet** byr på endeløse beitemarker for kyr. Gress-sletter avløses av enorme granittfjell og elveløp, der landsbyer sprer seg rundt frukthager som mangotrær.

Ranohira er neste stopp og her er det nærhet til nok en ubeskrivelig flott park: Isola. Det blir i morgen.

Dag 8

Ranohira - Isolo Nasjonalpark

☪ Frokost, lunsj, middag

Frokost før vi skal ut på tur til fots i **nasjonalparken Isola**. **Vi går 3-5 timer på ulendt underlag og noen steder kan det være litt bratt - gåstaver kan tas med.** For å få nærheten og oppleve mer, må vi bevege oss rundt.

Parken dekker 815 kvadratkilometer og består av et kjempe sandsteinsmassiv som ser helt utenomjordisk ut. Tusenvis av år har vind og vann erodert slik at her er raviner, plataer og topper med forunderlige former. En blanding av halvørken med oaser og det som bare kan beskrives som **månelandskap**. Det er også et fargespill uten like der alle lag av sandstein og mineraler sørger for en flott, lagvis palett.

Det er ingen overraskelse at Isola er hjem til mange dyrearter også. Flere lemurer, som sifaka, katta og brunlemurer, og andre endemiske arter. Her vokser også **elefantfotplanten**, en ganske så rar buske der stammen er, ja akkurat som en elefantfot, stor og oppsvulmet. Blomstene er knallgule og den finnes kun her i fjellene. Tapiatreet er vanlig her og av bladene lever en art av en nattsvermer. Fra dennes kokonger spinner man silke, som tradisjonelt benyttes til begravelses-tøy. Samtidig er fjellene hellige for Bara-folket og gravsteder er skjult i klippene.

I parken er også **naturlige svømmebasseng** og om mulig, **tar vi en dukkert underveis**. Om det har regnet mye, er de fulle av sand og det er jo ikke så badevennlig... **Window of Isola** er stedet å være ved solnedgang når de siste solstrålene farger alt gyllent.

Dag 9

Ranohira - Tulear - Ifaty

☪ Frokost, lunsj, middag

Etter frokost skal vi forlate gress-sletter og på vei inn i den **sørlige regionen**. Vi passerer **små kaktusskoger** og høye busker, samt **gravene til Mahafaly-folket**. Disse er gjerne høye, laget av tre og **dekorert med ulike motiver** og materialer. Det er nå vi ser noen av Madagaskars kjendiser i tillegg til lemurene. I motsetning er det ingen sprettenhet her - dette er noen som er skikkelig robuste og har røttene godt plantet i bakken: **baobabtrærne**. Det å bli litt ekstatiske av trær er kanskje uvanlig, men disse krever det. Kan bli opptil 30 meter høye og stammen kan ha en diameter på nesten ti meter. Kjempene er noen av verdens største trær, lagrer vann i stammen og kan bli mange tusen år gamle!

I Ifaty kan vi, om tiden rekker til og det er åpent (det er alltid litt forbehold på Madagaskar), titter vi innom **ADES**. Disse har et viktig og interessant prosjekt med å lage energivennlige komfyrer og ovner på solenergi som skal utnytte **fornybar energi**. Her spares det både på ved og kull. Samtidig som det gir inntekter til et hardt prøvet folk.

I **Ifaty** skal vi lande litt noen dager etter utallige inntrykk. Vi bor i **nærheten av strand** og det blir selvsagt mulig å bade og kose seg her.

Dag 10

Ifaty

☪️ Frokost, lunsj, middag

I dag kan du som vil **ta livet helt med ro** etter en lang og innholdsrik reise, men har du lyst på mer - så kan du det. Vi har en valgfri utflykt som forhåndsbestilles og som du kan lese mer om under.

Ifaty har også stort fokus på **bærekraftighet** i turismen.

Lunsj og middag spiser vi sammen.

Valgfri utflykt Reniala og Turtle Village (forhåndsbestilles)

Reniala er et naturreservat som er kjent for sine mange sjeldne fugler som kun finnes her ved Ifaty. I tillegg byr turen på nærkontakt med de mektige baobabtrærne. Igjen tar vi på oss **gode sko og tar en fottur** inne i denne nye parken. Her er torneskog som også huser såkalte blekksputttrær. En litt annerledes skogtur kan man si... Det er to vandrestier, den ene er 1,5 time og den andre 2,5, vi ser an hvilken vi tar denne dagen.

Ved endt tur, går vi mot **Morombe** og befinner oss ikke langt fra lagunen i Ifaty. Selve skilpadderesservatet har både resepsjon, overvåkingsbygning, klinikk, informasjonsrom, husrom for de ansatte og mange tilpassede deler som karantene, klekkeri, "barnepass" og selvsagt en souvenirkiosk. Skilpadder og eggene deres regnes dessverre som delikatesser og utnyttes/selges av mange. Her skapes det bevissthet blant innbyggerne og mange kommer inn og leverer skilpadder som har blitt skadet eller som har blitt holdt i fangenskap av andre. Her har de en trygg havn for å sikre bestandene av flere arter.
Pris kr 490

Dag 11

Ifaly

☪️ Frokost, lunsj, middag

Dagen er din til **sol, bad og avslapping**. Reiseleder anbefaler gjerne aktiviteter.

Lunsj og middag spiser vi sammen.

Dag 12

Ifaty

☪️ Frokost, lunsj, middag

Dagen er din!

Lunsj og middag spiser vi sammen.

Dag 13

Ifaty - Tulear - Antananarivo

☪️ Frokost, lunsj, middag

Etter frokost forlater vi etter hvert dette lille paradiset. Vi busser til **flyplassen i Tulear** og flyr derfra til hovedstaden. Her sjekker vi inn på hotell og har siste middagen med Madagaskar-gjengen for denne gang.

Lunsj spiser vi i Ifaty eller når vi kommer frem til Tana.

Dag 14

Antananarivo- Norge

☕ Frokost, lunsj

Det er fortsatt litt tid til rådighet før vi skal ut til flyplassen. Reiseleder tar deg kanskje på en liten tur i nærområdet?

Vi spiser felles lunsj før avreise til flyplassen.

Det blir mellomlanding og flybytte, før siste etappe til Norge kommer.

Dag 15

Ankomst Norge

Ankomst Oslo Lufthavn.